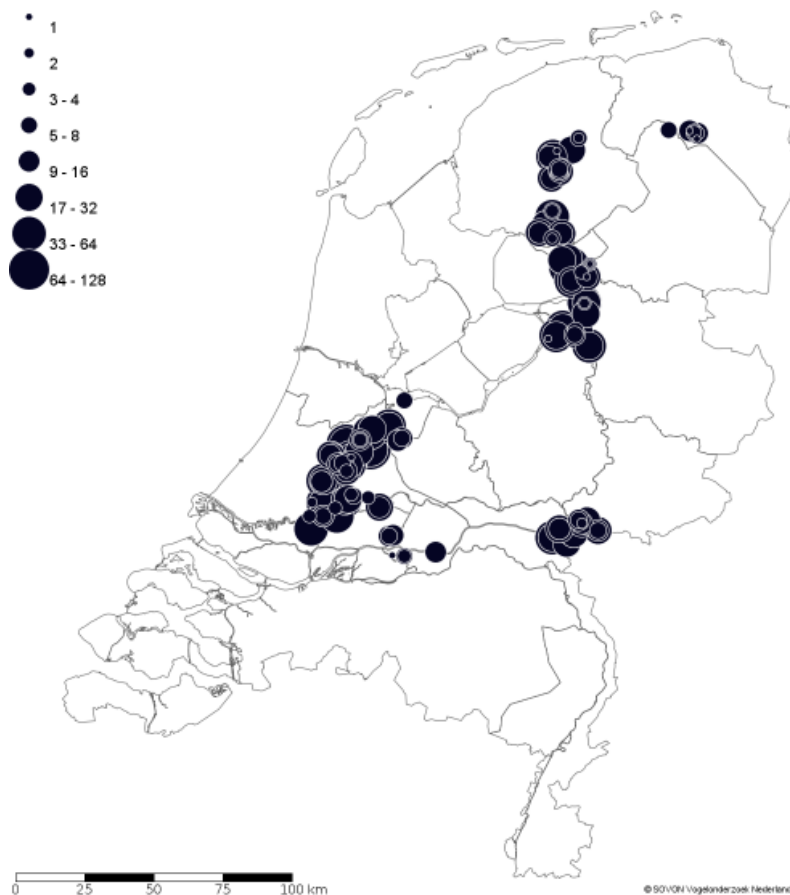

2016: Zeer succesvol jaar voor de Zwarte Stern in Grote Rivierendistrict

De Zwarte Sterns zijn weer waargenomen op de broedlocaties. De nestvlotjes liggen op de bekende plekken, dus het broedseizoen kan beginnen voor deze sternsoort. Vanwege de mogelijkheid op het laat vestigen van de soort in de kolonies is het beter om de kolonies pas half juni te tellen ([Telrichtlijnen Zwarte Stern](#)). Naast de bolwerken van deze soort in Zuid-Holland, Utrecht, Noordwest-Overijssel en Zuidoost-Friesland gelden de kolonies in de Gelderse Poort als het meest oostelijke bolwerk in Nederland.

In de 20ste eeuw kwam de soort als broedvogel veel meer voor op de hoge (zand-)gronden, maar deze is (nagenoeg) verdwenen. Tegenwoordig broedt de soort gemiddeld met 1300 broedparen in Nederland, wat in de eerste decennia van de 20ste eeuw vermoedelijk tot 20.000 broedparen waren. De afname werd in eerste instantie veroorzaakt door ontginning en verdroging van de gebieden met broedplaatsen. In recentere tijden is voedselgebrek het grootste probleem. Door het verdwijnen van Krabbenscheervegetatie, vroeger als broedplek gebruikt door de soort, worden tegenwoordig op veel plaatsen nestvlotjes neergelegd.

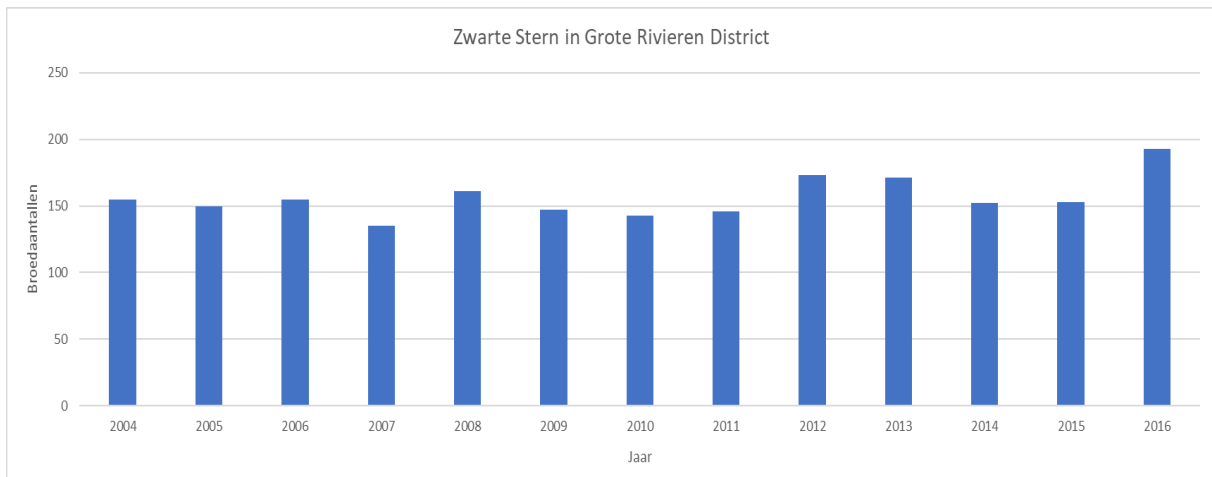

Figuur 1: Zwarte Sternkolonies in Nederland

Dat de Zwarte Stern het zwaar heeft, blijkt dus wel uit de eerder genoemde aantallen. Niet voor niets is er een beschermactie, speciaal gericht op de kolonies in de Gelderse Poort, opgestart. Zo kan men met een kleine donatie het behoud en onderhoud van de nestvlotjes waarborgen en zo het voortbestaan van deze soort in dit Natura2000 gebied ([Bescherm de Zwarte Stern](#)).

Zwarte Stern in Grote Rivieren district door de jaren heen

Naast het bolwerk in de Gelderse Poort behoren enkele kolonies in de omgeving van Hurwenen en Kedichem tot de ‘populatie’ in het Grote Rivieren district (D13). In totaal gaat het om 13-15 kolonies. Al jaren lang wordt het overgrote deel van deze kolonies jaarlijks geteld. Tijd om eens de ontwikkelingen in D13 van deze koloniebroedvogel uit te lichten.

Figuur 2: Broedaantallen Zwarte Stern in District Grote Rivieren (D13) sinds 2004

Vanaf 2004 schommelt het gemiddelde van de broedparen in D13 rond 156 broedparen. Wanneer we inzoomen op de ontwikkeling van de broedparen per jaar blijken toch enige fluctuaties voor te komen. Zo blijkt 2007 een dramatisch slecht jaar voor de Zwarte Stern te zijn geweest met slechts 135 broedparen. Na deze dip blijven de aantallen elk jaar boven de 140 broedparen uitkomen. De betere jaren (2008, 2012-2013) worden gevolgd door jaren waarbij de broedaantallen rond de 145 broedparen schommelen. Het broedjaar 2016 was een uitzonderlijk jaar. Niet eerder werden zoveel bezette vlotjes en enkele natuurlijke broedgevallen geteld in D13. In totaal werden 193 nesten geteld over 11 bezette kolonies. Wanneer wij deze aantallen gaan vergelijken met gegevens tot 2004 vallen de positieve ontwikkelingen van de soort op.

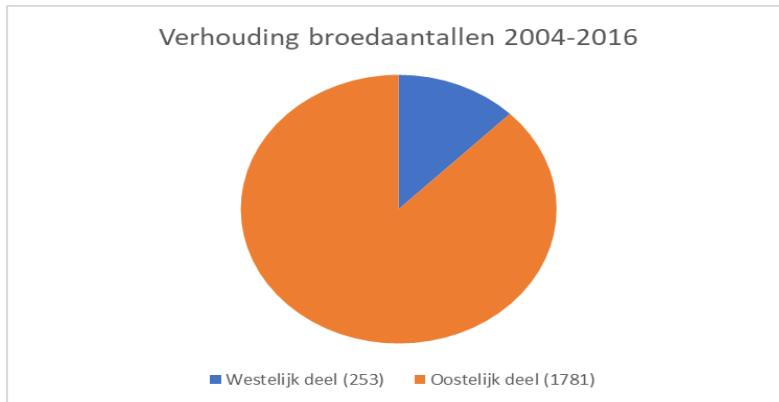
Met 193 getelde nesten was 2016 dus een uitzonderlijk goed jaar. Vergeleken met de periode 2004-2010 (gemiddeld 149 broedparen) betekent dit zelfs een toename van 29,2%! Een zeer mooi positief percentage en daar blijft het niet bij. Ook het percentage over de vergelijking van de periode 2010-2015 laat een mooie toename zien, 23,5%. Vergeleken met 2015 blijken de broedaantallen ook fors toegenomen met 26,1%.

Gelderse Poort vs. overige broedlocaties

Binnen het Grote Rivierendistrict (D13) bevinden zich globaal gezien 2 regio's waar de Zwarte Sterns broeden: de Gelderse Poort in het oosten en in het westen de regio Kedichem-Hurwenen.

De laatst genoemde regio bestaat uit 4-5 bezette kolonies, waar sinds 2004 rond de 253 broedparen (bp) zijn geteld. Als kanttekening moet bij dit gegeven vermeld worden dat de kolonies niet elk jaar consequent zijn geteld. Met als gevolg dat van meerdere jaren geen gegevens bekend zijn. Toch kan ook van deze regio een duidelijk beeld gevormd worden over de ontwikkelingen binnen deze kolonies. Sprake van een grote kolonie in deze regio is niet van toepassing. Zo schommelen de kolonies tussen de 1-20 broedparen (12 bp, Kil van Hurwenen & 15 bp, Zuider Lingedijk, Kedichem (beide 2016)). In 2016 werden in totaal 30 broedparen/bezette nestvlotjes geteld. Het gemiddelde in 2016 viel door dit aantal iets hoger uit dan het gemiddelde van de voorgaande 12 jaar. Zo lag het gemiddelde 2 broedparen hoger in 2016 (10 bp t.o.v. 8 bp (2004-2015)).

Het overgrote deel van de Zwarte Stern broedparen bevinden zich in het oostelijk deel van het district, namelijk in de Gelderse Poort. In totaal gaat het hier om 8 kolonies. De aantallen fluctueren enigszins door de jaren heen tussen deze kolonies. Op enkele mindere jaren na (2007, 2010 en 2014; rond 124 bp) ligt het gemiddelde gedurende de periode 2004-2015 op 135 broedparen. Een mooi stabiel aantal. Toch waren de gebieden nog niet overbevolkt, want in 2016 werden in totaal 163 bezette nestvlotjes geteld. Niet eerder werden zoveel bezette nestvlotjes geteld.

Figuur 3: Verhouding totaal aantal broedparen Zwarte Stern binnen D13 sinds 2004

Naast de nestvlotjes wordt tegenwoordig sporadisch gebroed op de natuurlijke wijze door de soort. Iets wat vroeger met de Krabbescheervegetaties veelvuldig voorkwam. Juist vanwege deze reden zijn de 7 broedparen in de Gelderse Poort meer dan vermeldingswaardig aangezien deze op een natuurlijke wijze hebben gebroed in 2016.

Vacante kolonies

Erg fijn om te zien is dat elk jaar door enthousiaste vrijwilligers vlotjes worden neergelegd en deze jaarlijks geteld worden. Toch zijn er in het westelijk deel van D13 enkele kolonies die niet geteld worden. Bij 1 van de kolonies worden jaarlijks wel nestvlotjes neergelegd maar kunnen de personen door andere belangrijke activiteiten de bezette nestvlotjes niet tellen. Mocht je in de regio Spijk en/of Hurwenen wonen en graag een Zwarte Sternkolonie tellen dan kan je contact mij opnemen via de [mail](#).

Toch wordt het overgrote deel van de Zwarte Sternkolonies jaarlijks geteld. Door de jaren heen geeft dit een goed beeld weer over de ontwikkelingen van deze sternsoort. Hiervoor mijn dank!